

שם התלמיד/ה:

הכיתה:

כיתה
ה

מבדק בעברית חוברת שאלות

חינוך חרדי

פרק ראשון

קראו את טקסט 1 – "המטבע התאום" בעמודים 2-4 בחוברת הטקסטים, וענו על שאלות 1-15.

1

לפי שורות 1-4 הרבנים התכנסו כדי –

- ☐ 1 לערוך סעודה מפוארת.
- ☐ 2 לראות מטבע עתיק ומיוחד.
- ☐ 3 להשתתף באספה שנתית.
- ☐ 4 לשמוע שיעור מפי הרב הישיש.

2

בעל הבית הראה לאורחיו מטבע מיוחד מאוד ואמר שאין עוד מטבע כזה בכל העולם. אילו עוד **שני** דברים מיוחדים במטבע הזה?

- ☐ 1 המטבע הוטבע ברומא הקדומה.
- ☐ 2 המטבע מתקופת מלכות דוד.
- ☐ 3 המטבע התגלגל ממקום למקום.
- ☐ 4 המטבע תמיד היה בידיים יהודיות.
- ☐ 5 המטבע נמכר בירושלים לסבו של בעל הבית.

לא נכון	נכון	
☐ 2	☐ 1	1. האורחים העבירו ביניהם את המטבע של בעל הבית.
☐ 2	☐ 1	2. המטבע של בעל הבית נפל על בגדיו של אחד האורחים בטעות.
☐ 2	☐ 1	3. האורחים חיפשו את המטבע של בעל הבית במקומות שונים בחדר.
☐ 2	☐ 1	4. המטבע נמצא מתחת לשולחן שעליו סעדו הרבנים.

במהלך החיפושים אחר המטבע, עלתה הצעה שכל אחד מהאורחים יחפש את המטבע בכיס חברו. הסופר מציין שכאשר הרב הישיש שמע זאת, הוא נעשה חיזור כסיד ורעד כולו (שורה 31).

לשם מה ציין זאת הסופר?

- 1 ☐ כדי להבהיר שהמטבע עדיין לא נמצא
- 2 ☐ כדי להדגיש את החשש של הרב
- 3 ☐ כדי להמחיש כמה חשוב המטבע
- 4 ☐ כדי להדגים שבריאות הרב אינה טובה

בשורות 39–41 מתואר מה עשה הרב הישיש לאחר שנמצא המטבע:

"... קם הרב הישיש... והוציא צרור קטן מכיסו. הוא פתח אותו **אט אט, קָשָׁר אחר קָשָׁר. בסופו של דבר** הוא שלף מטבע נדיר ביותר שהוריש לו אביו, ואותו הוא נושא בכיסו תמיד."

התפקיד של המילים המודגשות במשפטים האלה הוא –

- 1 ☐ לשכנע את הקוראים שהרב לא לקח את המטבע.
- 2 ☐ לתאר את המראה של המטבע הנדיר.
- 3 ☐ לעזור לקוראים להבין את סדר האירועים בסיפור.
- 4 ☐ להוסיף מתח והתרגשות למעמד.

במשפטים שלפניכם מתוארים אירועים מהסיפור.
כתבו את המספר המתאים ליד כל משפט לפי סדר התרחשות האירועים בסיפור.

- המטבע אבד, ובעל הבית התקשה להשלים עם האבדה. ☐
- הרב הישיש הציג את המטבע שהיה בכיסו, והאורחים שתקו בתדהמה. ☐
- בעל הבית הראה לאורחים מטבע מיוחד, ובחדר הייתה התרגשות רבה. ☐ 1
- הרב הישיש רעד כולו, ואיש מהאורחים לא העז לזוז מרוב מתח. ☐
- האבדה נמצאה, והאורחים שמחו שמחה רבה. ☐

בסוף הסיפור כתוב: "ייתכן שקיימים עוד פרטים שאינם ידועים לנו ועשויים **להפוך את הקערה על פיה...**"

מה פירוש הביטוי "להפוך את הקערה על פיה" במשפט הזה?

- לגרום לנו להימנע מלדבר. ☐ 1
- לשנות את דעתנו על הדברים לגמרי. ☐ 2
- להסתיר את האמת מפנינו. ☐ 3
- להחזיר את המצב לקמה שהיה קודם. ☐ 4

כתבו את המילים החסרות בקטע שלפניכם לפי סוף הסיפור.

דוגמה

אם משתתפי הסעודה היו מחפשים זה מכיסו של זה, היו מוצאים מטבע

בביתו / בכיסו / בצלחתו

עתיק אצל _____ (1) אך למעשה מטבע זה לא היה המטבע שנעלם,

בעל הבית / הרב הישיש / דוד המלך

אלא מטבע אחר.

מהמקרה הזה למדו משתתפי הסעודה לקח חשוב: "לדון לכף זכות", כלומר אפילו אם אנו

(2) _____ שחברנו עשה מעשה לא טוב, אסור לנו לקבוע שהוא

עצובים / מתביישים / חושדים

(3) _____, ועלינו לנסות למצוא _____ (4)

שיעור / הסבר / דוגמה

אשם / עקשן / מחמיר

למעשה שעשה.

הסופר מציין פעמיים שהרבנים לא שכחו את הסעודה לעולם.

פעם אחת הוא מציין זאת בתחילת הסיפור ובפעם השנייה – בסוף הסיפור.

א. לשם מה מציין זאת הסופר בתחילת הסיפור (שורות 3-4)?

- 1 ☐ כדי לעורר סקרנות בנוגע לסיפור
- 2 ☐ כדי לתאר את האופי של הדמויות
- 3 ☐ כדי להדגיש את חשיבות המסר
- 4 ☐ כדי לציין את זמן התרחשות העלילה

ב. לשם מה מציין זאת הסופר בסוף הסיפור (שורות 57-58)?

- 1 ☐ כדי לעורר סקרנות בנוגע לסיפור
- 2 ☐ כדי לתאר את האופי של הדמויות
- 3 ☐ כדי להדגיש את חשיבות המסר
- 4 ☐ כדי לציין את זמן התרחשות העלילה

10

הרב הישיש שתק כשראה את המטבע של בעל הבית.
לפניכם ארבע מידות טובות. על איזו מהן אפשר ללמוד משתיקתו של הרב?

הכרת תודה	☐	1
אומץ לב	☐	2
סקרנות	☐	3
כבוד הבריות	☐	4

11

כתבו את שתי המילים המודגשות בכל משפט **במילה אחת**.

תמר ומוריה הזמינו חברות **לבית שלהן**.
תמר ומוריה הזמינו חברות לפיתן.

דוגמה

1. יונתן הכין ארוחה דשנה **לאורחים שלו**.

יונתן הכין ארוחה דשנה _____.

2. הקב"ה נענה **לתפילה שלנו**.

הקב"ה נענה _____.

3. אימא אמרה לנו: "נערו את החול **מהבגדים שלכם**!"

אימא אמרה לנו: "נערו את החול _____!"

סמנו **נרדפות** או **לא נרדפות** ליד כל זוג מילים.

לא נרדפות	נרדפות	
☐ 2	☐ 1	1. יָשָׁן – עֵתִיק
☐ 2	☐ 1	2. נֶשֶׁלֶף – הַכְּנִיס
☐ 2	☐ 1	3. נֶעֱלַב – הוֹפְתֵעַ
☐ 2	☐ 1	4. הַחֲזִיק – אַחֲזַ

במשפט הראשון יש פועל **מודגש**.

כתבו את החסר במשפט השני בעזרת מילה מאותו שורש של הפועל המודגש.

בעל הבית **סיפר** לאורחים על המטבע המיוחד.
האורחים הקשיבו ל סיפור בהתרגשות רבה.

דוגמה

1. המטבע **עבר** מיד ליד.

בעל הבית ביקש _____ את המטבע מיד ליד בזהירות.

2. המטבע **נעלם** ואיננו!

כשהמטבע נמצא ה _____ נפתרה.

3. אחד האורחים הציע: "הִקָּה **נחפש** בכיסי בגדינו!"

האורחים למדו לקח חשוב בעקבות ה _____ בכיסי הבגדים שלהם.

14

במשפטים שלפניכם יש מילים **מודגשות**.
למי מתכוונים או למה מתכוונים במילים המודגשות?

דוגמה

בשורה 51 כתוב: "אני מתנצל **בפניך** בשם כולנו..."
במילה **בפניך** מתכוונים ל רב הישי.

1. בשורה 9 כתוב: "כעבור שנים רבות נתקל **בו** סבי..."
במילה **בו** מתכוונים ל _____.

2. בשורה 46 כתוב: "לא רציתי לבייש **אותו** ולאכזבו."
במילה **אותו** מתכוונים ל _____.

15

בשורה 14 כתוב: "כולם התרגשו **שָׁכַן** מעולם לא ראו מטבע עתיק ומיוחד כמוהו."
מה אפשר לכתוב במקום המילה **שָׁכַן**?

כי	☐	1
לכן	☐	2
אולם	☐	3
כאשר	☐	4

פרק שני

קראו את טקסט 2 – **"אתם מבינים מה אני אומר?"** בעמודים 6–7 בחוברת הטקסטים, וענו על שאלות 16–27.

16

לפי שורות 1–6 אפשר להבין ש –

- ☐ 1 חשוב להכיר שפות עתיקות.
- ☐ 2 שפות עתיקות אינן מתאימות לימינו.
- ☐ 3 דרוש זמן כדי ללמוד שפה חדשה.
- ☐ 4 שפות משתנות בהדרגה במשך השנים.

17

מה ממחיש הדימוי "עגלה עמוסה וכבדה", המוזכר בשורה 5?

- ☐ 1 את הקושי ללמוד שפות חדשות.
- ☐ 2 את הקצב שבו שפות מתפתחות.
- ☐ 3 את הצורך ליצור שפות חדשות.
- ☐ 4 את העובדה ששפות רבות הן עתיקות.

18

מה משותף לשפה האנגלית ולשפה הַיְוֹנִית לפי שורות 7–16?

- ☐ 1 לאורך השנים חל שינוי גדול בשתי השפות.
- ☐ 2 קשה ללמוד את שתי השפות האלה.
- ☐ 3 אוצר המילים של שתי השפות גדל במהירות.
- ☐ 4 שתי השפות השפיעו זו על זו במשך השנים.

19

לשם מה מוזכרים מילים וביטויים מהתורה בשורות 22–27?

- 1 ☐ כדי לשכנע שחשוב לקרוא בספרי הקודש.
- 2 ☐ כדי ללמד מילים וביטויים שימושיים בשפת התורה.
- 3 ☐ כדי להראות שגם היום משתמשים במילים מהתורה.
- 4 ☐ כדי להסביר כיצד נוצרו מילים וביטויים במשך הדורות.

20

מה משותף למילה "אבא" ולמילה "בנק" לפי הטקסט?

- 1 ☐ הן נמצאות בשפה העברית מאז מתן תורה.
- 2 ☐ הן משותפות לשפות רבות בעולם.
- 3 ☐ הן שינו משמעות במשך השנים.
- 4 ☐ הן נכנסו לשפה העברית משפות זרות.

בשורות 41–42 כתוב: "מילים רבות בעברית אימצנו משפות אחרות בעבר וגם היום."
מה משמעות המילה **אימצנו** במשפט הזה?

- 1 ☐ הפכנו לשלנו.
- 2 ☐ התאמצנו לקבל.
- 3 ☐ המצאנו בעצמנו.
- 4 ☐ הבנו בקלות.

כתבו את המילים החסרות בקטע שלפניכם **לפי הטקסט**.

דוגמה

מילים

כיצד שפה מתפתחת ומתעשרת?

שפה מתפתחת ומתעשרת כאשר העולם משתנה וצריך להמציא _____
לדברים שלא היו בעבר. כך, למשל, הומצאה המילה העברית _____ (1).
שפה מתפתחת ומתעשרת גם כאשר נכנסות אליה מילים מ _____ (2) אחרות.
התהליך הזה מתרחש כאשר אנשים ממקומות שונים מדברים זה עם זה.
כך, למשל, נכנסה לעברית המילה _____ (3).
יש מילים עתיקות בשפה שנוספה להן עוד משמעות עם השנים, למשל
המילה _____ (4).

23

בטקסט "אתם מבינים מה אני אומר?" ובקטע "הידעתם?" יש עובדות ודעות.

סמנו את המשפט שבו כתובה **דעה**.

- 1 ☐ "רוב השפות הן עתיקות למדי, וחלק מהן כבר בנות אלפי שנים."
- 2 ☐ "חלק מהמילים שאימצנו במשך השנים... משותפות לשפות רבות."
- 3 ☐ "לעיתים המומחים פונים לציבור ומבקשים את עזרתו ביצירת מילה חדשה."
- 4 ☐ "לא לכל דבר חייבים להמציא מילה בעברית, במיוחד לא למשחק שמייד יעלם..."

24

בקטע "הידעתם?" (עמוד 7) יש תשובות לשתי שאלות מהשאלות שלפניכם.

סמנו את **שתי** השאלות האלה.

- 1 ☐ אילו שפות עתיקות השפיעו על השפה העברית?
- 2 ☐ מה תפקידם של מומחים לשפות?
- 3 ☐ מה הן המילים הנפוצות ביותר בשפה העברית?
- 4 ☐ מי משתתף ביצירת מילים חדשות בשפה העברית בימינו?
- 5 ☐ מה הוא השם העברי שנבחר לצעצוע "ספינר"?

כתבו את המילים החסרות במשפטים שלפניכם. השתמשו במילים שברשימת המילים שמתחת למשפטים.

1. שפות רבות הן בנות אלפי שנים, _____, אנגלית, יוונית ועברית.
2. מילים חדשות נוצרות בשפה _____ שינויים טכנולוגיים המתרחשים בעולם.
3. אנשים המדברים שפות שונות לומדים מילים זה מזה, _____ מילים חדשות נכנסות לשפה.

רשימת המילים

מאז	וכך	על מנת
למרות זאת	בעקבות	למשל

כתבו את המילה המודגשת בכל משפט **בשתי מילים**.

דוגמה

האקדמיה פנתה לציבור וביקשה את **עזרתו**.
האקדמיה פנתה לציבור וביקשה את **העצרה** *life*.

1. המילים שינו את **משמעותן**.
המילים שינו את _____.
2. התלמידים שלחו את **הצעותיהם** למומחים.
התלמידים שלחו את _____ למומחים.
3. משה אמר: "שלחתי את **תגובתי** למומחים."
משה אמר: "שלחתי את _____ למומחים."

במשפטים שלפניכם מילה מודגשת.

כתבו מילה שהיא **ההפך** של המילה המודגשת. השתמשו במילים שברשימת המילים שמתחת למשפטים.

1. קבוצת מומחים לשפה העברית **הצליחה** ליצור מילה עברית למילה "טוסטר".

ההפך של המילה **הצליחה**: _____

2. מיכאל הציע את השם "היקופית", אך הצעתו **נדחתה**.

ההפך של המילה **נדחתה**: _____

3. המשמעות של המילה **השתמרה** במשך השנים.

ההפך של המילה **השתמרה**: _____

רשימת המילים

נלמדה	השתנתה	התגלתה
התקבלה	השתדלה	נכשלה

חוברת שאלות 5531 בעברית

לכיתה ה' | חינוך חרדי

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.